

Lektyre

Aage Langhelle, 20.06.2003, No.4

I det store utvalget av kunsttidsskrifter som definerer seg som en del av den internasjonale kunstscenen, finnes det også enkelte tyskspråklige. De tre viktigste kunstmagasinerne med utgangspunkt i den tysktalende delen av Europa er *Kunstforum international*, *Parkett* og *Texte zur Kunst*. De to tidligere artiklene i serien om internasjonale tidsskrifter stod i *Billedkunst* 4/02 og 7/02.

Kunstforum international

er det viktigste tyske, internasjonale kunsttidsskriftet. Det retter seg naturlig nok hovedsakelig mot det tyskspråklige området. Utgivelsene følger ingen jevne intervaller, men ett nummer dekker stort sett en periode på mellom to til fire måneder. Hvert nummer har et hovedtema som en temaredektør er ansvarlig for. Hovedtemaet behandles svært grundig av skribenter med forskjellige innfallsvinkler. Eksempler på temaer: «Tid, eksistens, kunst», «Kunst uten verk», «Voldens koreografi», «Reisens estetikk», «Kunst og litteratur» og «Det magiske». I tillegg til hovedtemaet inneholder magasinet en rekke varierende seksjoner; «samtale med kunstnere», «utstilling/prosjekt», «monografier», «bokanmeldelser», «nyheter», «kunstforum-samtaler». Disse seksjonene dekker et svært bredt spekter av aktuelle hendelser innen kunstbransjen. Alt fra anmeldelser av biennaler og utstillinger til tildelte professorater. Spesialtemaer som for eksempel forholdet mellom farge og arkitektur i forbindelse med saneringen av høyhus i tidligere DDR, behandles i essayistiske artikler. Forlaget Kunstforum, som kun utgir *Kunstforum international*, betegner seg som et virtuelt firma. Redaktør Dieter Bechtloff utgjør magasinets faste kjerne. Forskjellige medarbeidere, avdelinger og servicefirmaer går for hvert nummer sammen i et prosjektbasert verdensomspennende nettverk. Ved denne info-pool-modellen håper man å dra maksimal nytte av hver enkelt enhets «knowhow» innen gitte temaområder. Thomas Wulffen, Paolo Bianchi, Heinz-Norbert Jocks, Doris von Drathen, står på den lange listen over gode, seriøse skribenter som magasinet benytter seg av.

Hovedtemaene i *Kunstforum* er ofte svært åpent definert. Det er tidsskriftets styrke, men også dets svakhet. En temaredektør som arbeider med et hovedtema – slik de er lagt opp i *Kunstforum* – har i sin arbeidsprosess likhetstrekk med en kurators arbeid med en kunstutstilling. Med denne arbeidsmetoden kan konseptet fort bli en tvangstrøye og ha en reduserende virkning på de enkelte tekster og kunstverk som publiseres under hovedtemaet. På sitt beste åpner valget av et overordnet tema opp for nye fortolkninger og lesninger av enkelte kunstteoretiske tekster og kunstverk. *Kunstforum international* klarer å benytte seg av denne metoden på en balansert og fornuftig måte. Enkeltbidragene og måten kunstverk benyttes på i denne konteksten gir dem rom – avgrenses – nok til at de fungerer på egne premisser.

Layouten følger en streng konservativ designmodul som ikke har forandret seg på mange år. Den gir et seriøst og saklig inntrykk – så langt er det også greit – men jeg opplever layouten som tung og kjedelig. Den kveler stoffet og gjør det unødigg vanskelig tilgjengelig. Alle artikkeltitler er rammet inn og vanligvis er det ingen ingress. Dette inntrykket forsterkes også av en del av skribentenes skrivestil. De fører ofte et kronglete fagspråk som med fordel – uten at det ville gå ut over innholdet – kunne ha vært forenklet og bedre redigert, og en ingress ville heller ikke ha vært av veien.

Kunstforum er ikke et trendy kunstmagasin som presenterer det hotteste innen bransjen. Skulle man gi det en merkelapp ville jeg kalle det «tradisjonelt seriøst» med didaktiske tendenser.

Format 16,5 x 24 cm. Ca. 400-500 sider. Pris 17-20 euro. Til nå foreligger det 164 bind. 20-35 sider annonser foran i bladet samt noen sider bakerst. *Kunstforum international* har en egen webside som tilbyr abonnenter tilgang til tidligere utgaver: www.kunstforum.de

Texte zur Kunst

er som tittelen tilsier for dem som virkelig vil lese og ikke bare bla og titte på bilder. Tidsskriftet tilbyr, i følge redaksjonen, kunstkritisk refleksjon og kontroversielle diskusjoner. I tillegg til grunnleggende teoretiske essays, inneholder tidsskriftet anmeldelser, intervjuer og samtaler. Hvert nummer har et hovedtema; «Kunstgeschichte in Arbeit», «Männer», «Mode», «Formfragen», «Medien», «Performance», «Was will die Kunst vom Film?», «Kunstmarkt» og «Atelier» for å nevne noen. Et temanummer utgjør en kompleks struktur hvor problemstillinger og temaer ikke begrenses til et gitt fagfelt. Tradisjonell billedkunst, film, video, arkitektur og politiske spørsmål, settes ofte inn i et overordnet perspektiv. På denne måten oppnår man, ideelt sett, ny innsikt om temaet i all sin kompleksitet og de enkelte disiplinene utvider sitt erkjennelsesrom. Den bevisste holdningen som ligger til grunn for en slik vinkling av stoffet har likhetstrekk med arbeidsmetoder man finner innen kulturanthropologien. I stedet for å isolere et tema, prøver magasinet å se det i en større sammenheng. Hva ville, for eksempel, de samfunnsmessige konsekvensene av en gitt kulturpolitikk være? *Texte zur Kunst* søker sammenhenger og stiller overordnede spørsmål. Resultatet er et tidsskrift som skiller seg markant fra de fleste andre kunstbransjetidsskrift. Etter min mening er dette en konstruktiv og relevant strategi innen dagens kunstsistem. Redaksjonen er heller ikke så naiv at den tror at den som kritisk stemme opererer uavhengig av, eller som alternativ til, de etablerte (makt)strukturer innen bransjen. *Texte zur Kunst* er med sin intellektuelle kapital en aktør og meningsleverandør på kunstscenen, det er de seg også bevisst.

Texte zur Kunst ble grunnlagt av Isabelle Graw og Stefan Germer (†) i Köln for 13 år siden, men holder nå til i Berlin. Tidsskriftet har ingen fast redaktør, men et redaksjonelt råd og en vekslende redaksjon. Kunstkritiker Isabelle Graw er forretningsfører og utgjør en kontinuitet. Godt etablerte navn som René Green, Eduard Beaucamp og Beatrice von Bismarck skriver for tidsskriftet.

Texte zur Kunst tilbyr leseren å kjøpe et kunstverk fra deres *edition*. Mange kjente kunstnere har stilt et kunstverk til disposisjon for magasinet. Otto Mühl, Jonathan Meese, Pipilotti Rist, Nam June Paik, Jenny Holzer og Per Kirkeby for å nevne noen. Inntekten av salget går til magasinet. Skribentene kan velge om de vil ha et kunstverk eller honorar.

Layouten følger en svært nøktern designmodul som passer godt til innholdet som hovedsakelig består av lengre tekster. Stilistisk sett formidler skribentene et relativt tungt stoff på en god måte. Kombinasjonen design, skriftsnitt og format kommuniserer innholdet på en grei og ryddig måte. Man får lyst til å lese.

Tidsskriftet utkommer fire ganger i året. 20-35 sider annonser foran i bladet samt noen sider bakerst. Ca. 170-220 sider. Format 16,5 x 23 cm. Pris 14 euro. Webside hvor man blant annet kan lese enkelte tekster fra de ni siste utgavene: www.textezurkunst.de

Parkett

er det mest kjente internasjonale kunstmagasinet med utgangspunkt i det tyskspråklige området. Den største og viktigste seksjonen i *Parkett* er presentasjonen av forskjellige kunstnerskap. Den lages i nært samarbeid med de utvalgte kunstnerne. Deres arbeid blir belyst i en rekke essays skrevet av dyktige skribenter. Hver kunstner lager ett arbeid spesifikt for magasinet i et signert og nummerert opplag (edition). Arbeidet kan være alt fra kunsttrykk til multipler. Det blir stort sett presentert fra en til tre kunstnere per nummer. En rekke store museer har hatt utstillinger med *Parketts* kunstnere (magasinet omtaler disse kunstnere som *sine egne kunstnere*). Våren 2001 ble det vist en retrospektiv utstilling av *Parketts* kunstnere i Museum of Modern Art i New York. Centre Georges Pompidou i Paris har omtalt *Parkett* som en av de beste kunstpublikasjoner og har også arrangert en spesialutstilling med magasinets kunstnere. Blant magasinets kunstnere finner man: Laurie Anderson, Richard Artschwager, Georg Baselitz, Matthew Barney, Louise Bourgeois, Francesco Clemente, Peter Fischli/David Weiss, Gilbert & George, Rebecca Horn, Ilya Kabakov, Jeff Koons, Brice Marden, Bruce Nauman, Meret Oppenheim,

Raymond Pettibon, Sigmar Polke, Gerhard Richter, Cindy Sherman og Andy Warhol for å nevne noen. Etter avtale kan man besøke *Parketts* visningsrom i Zürich og New York for å se spesialopplaget.

De artikler som kommer på trykk i forbindelse med *Parketts* «edition» er generelt svært informative, holder et høyt faglig nivå og er godt skrevet. Noen av skribentene er: Knut Ebeling, Boris Groys, Daniel Birnbaum, Hans Ulrich Obrist, Nancy Spector og Anne Wagner. Et kunstnerskap belyses fra mange synsvinkler, men kunstnerskapet tas ikke opp til kritisk diskurs. *Parkett* kaller sin edition «a small Museum and a large Library of contemporary art». Spørsmålet er om de ikke etter hvert konsentrerer seg for mye om sine «editions» på bekostning av magasinvirksomheten. Magasinet *Parkett* er på grensen til å bli en katalog for sin Parkett Edition.

I tillegg til kunstnerseksjonen, publiseres forskjellige essays om samtidskunst og samtidskunstnere. Den uavhengige seksjonen Cumulus er åpen for mer personlige betraktninger om kunstverdenen.

Å utøve institusjonskritikk, eller operere etter en egen agenda, virker *Parkett fremmed*. Det spiller heller som medaktør og historieskriver en bekreftende og konsoliderende rolle på den internasjonale kunstscenen/markedet. Jeg ville ha funnet magasinet *Parkett* mer interessant hvis det hadde inntatt en mer kritisk selvstendig holdning – til egen virksomhet, kunstnere og de store tunge institusjonene de samarbeider med.

Parkett utgis tre ganger i året på tysk og engelsk. Det er til nå utgitt 67 nummer, og over 120 kunstnere med *spesial edition* er blitt presentert. Sjefredaktør er Bice Curiger, og Dieter von Graffenried står som utgiver. *Parkett* har et redaksjonskontor i Zürich og ett i New York. Redaktør for det amerikanske stoffet er Cay-Sophie Rabinowitz.

Opplaget er på 11 000 (ca 30 000 lesere). *Parkett* har lesere i over 40 land, hvorav en tredjedel befinner seg i USA. Formatet er 21 x 25,5 cm. Magasinet er på ca. 240 sider med en annonseseksjon på ca. 40 sider bakerst i bladet. *Parketts* grafiske design markerer seg best og hovedsakelig med dets forsider. Logoene har en sterk egen karakter og er dermed lett å merke seg. Resten av magasinet har en funksjonell, leservennlig layout som lett kan oppfattes som pregløs. Den tekniske billedkvaliteten i magasinet er generelt dårlig. Av et så ambisiøst og dyrt produkt, solid plassert innen den internasjonale museums-/kunstbransjen, burde man kunne forvente en bedre kvalitetssikring (jeg går ikke ut fra at dette dreier seg om et bevisst valg) i alle produksjonsledd. Pris 30 euro. Website: www.parkettart.com